

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC LUẬT TP HỒ CHÍ MINH

THÔNG TIN VỀ NHỮNG ĐÓNG GÓP MỚI CỦA LUẬN ÁN

Tên đề tài: BIỆN PHÁP VỆ SINH AN TOÀN THỰC PHẨM THEO QUY ĐỊNH CỦA TỔ CHỨC THƯƠNG MẠI THẾ GIỚI - NHỮNG VẤN ĐỀ PHÁP LÝ ĐẶT RA ĐỐI VỚI VIỆT NAM

Chuyên ngành: Luật Kinh tế

Mã số: 9.38.01.07

Họ và tên nghiên cứu sinh: Nguyễn Thị Thu Thảo

Họ và tên người hướng dẫn: PGS.TS. Trần Việt Dũng

Cơ sở đào tạo: Trường Đại học Luật Thành phố Hồ Chí Minh

NHỮNG ĐÓNG GÓP MỚI CỦA LUẬN ÁN

Việt Nam đang ngày càng có khả năng quản lý rủi ro an toàn thực phẩm xuất khẩu ở quy mô lớn, nhưng vẫn chưa quản lý tốt rủi ro đối với thực phẩm nhập khẩu. Hiện tại Việt Nam chú trọng vấn đề làm thế nào để có thể vượt qua các quy định vệ sinh an toàn thực phẩm để đẩy mạnh xuất khẩu thực phẩm, sản phẩm nông nghiệp mà chưa quan tâm đúng mức đến việc xây dựng, áp dụng các biện pháp vệ sinh an toàn thực phẩm để đạt mục tiêu bảo vệ sức khỏe công dân quốc gia mình khỏi những rủi ro từ thực phẩm nhập khẩu. Luận án là công trình nghiên cứu chuyên sâu các vấn đề lý luận và thực tiễn của biện pháp vệ sinh an toàn thực phẩm theo quy định của Tổ chức thương mại thế giới, những vấn đề pháp lý đặt ra đối với Việt Nam. Luận án có những điểm mới nổi bật sau:

Thứ nhất, Luận án là công trình đầu tiên nghiên cứu một cách hệ thống về khía cạnh pháp lý của vấn đề an toàn thực phẩm theo quy định của Tổ chức thương mại thế giới (*World Trade Organization - WTO*) tại Việt Nam. Điểm mới đáng lưu ý của Luận án là đã chú trọng phân tích khía cạnh pháp lý của vấn đề an toàn thực phẩm đối với thực phẩm nhập khẩu nhằm đảm bảo sức khỏe công dân Việt Nam, vấn đề mà các công trình nghiên cứu trước đó chưa quan tâm hoặc mới chỉ đề cập ở mức độ khái quát. Với số lượng thực phẩm nhập khẩu ngày càng tăng thì rủi ro từ chất lượng thực phẩm nhập khẩu ảnh hưởng đến sức khỏe người tiêu dùng Việt Nam sẽ ngày càng lớn. Với sự phát triển của khoa học công nghệ, nhiều nước trên thế giới đầu tư mạnh vào nghiên cứu sử dụng các thực phẩm

biến đổi gen, thực phẩm chiếu xạ, sử dụng các chất kích thích tăng trưởng, thuốc kháng sinh nhằm tăng năng suất cây trồng, vật nuôi nhưng nếu kiểm soát không tốt thì những tồn dư sẽ gây ảnh hưởng nghiêm trọng đến sức khỏe người tiêu dùng. Nếu hệ thống quản lý thực phẩm nhập khẩu của Việt Nam không hiệu quả thì nước ta rất dễ trở thành thị trường tiêu thụ các loại thực phẩm không bảo đảm an toàn của các nước khác. Do đó, hệ thống pháp luật quản lý thực phẩm nhập khẩu hiệu quả là rất cần thiết.

Thứ hai, Luận án sử dụng quy định WTO về biện pháp vệ sinh an toàn thực phẩm như một chuẩn mực pháp lý để đánh giá sự phù hợp của pháp luật Việt Nam hiện hành về vấn đề này, qua đó làm rõ những bất cập trong những quy định của pháp luật Việt Nam. Theo đó, Việt Nam mới chỉ đưa ra quy định vệ sinh an toàn thực phẩm để thực hiện quy định của WTO chứ chưa tận dụng được những uyển chuyển trong luật WTO để bảo vệ tối đa sức khỏe, cuộc sống của người tiêu dùng quốc gia mình. Việt Nam không vi phạm các yêu cầu của Hiệp định SPS về quy định hài hòa hóa mặc dù đang áp dụng các tiêu chuẩn thấp hơn tiêu chuẩn, hướng dẫn và khuyến nghị quốc tế. Tuy nhiên, Việt Nam nên hài hòa hóa pháp luật trong nước bằng cách “tuân thủ” các tiêu chuẩn quốc tế và dần dần tăng mức độ bảo vệ bằng cách ban hành các biện pháp đảm bảo an toàn thực phẩm cao hơn tiêu chuẩn quốc tế.

Thứ ba, Luận án nghiên cứu pháp luật và thực tiễn liên quan đến việc sử dụng biện pháp vệ sinh an toàn thực phẩm của Ấn Độ, EU nhằm so sánh với pháp luật và thực tiễn tại Việt Nam để rút ra những bài học cần thiết. Để đảm bảo an toàn thực phẩm nhập khẩu mà không vi phạm các quy định WTO cả EU và Ấn Độ đều thành lập cơ quan tư vấn khoa học độc lập (EU có EFSA, Ấn Độ có FSSAI). Các cơ quan này sẽ tư vấn khoa học cho các cơ quan quản lý ban hành các quy định nhằm đảm bảo an toàn thực phẩm nhập khẩu. Các cơ quan này sẽ giúp cho Chính phủ có thể ban hành các quy định nhằm đảm bảo an toàn thực phẩm nhập khẩu tuân thủ quy định về khoa học của WTO.

Thứ tư, Luận án đề xuất những giải pháp pháp lý nhằm giúp Việt Nam khai thác triệt để các quy định WTO cho phép ban hành, duy trì biện pháp vệ sinh an toàn thực phẩm để bảo vệ sức khỏe con người. Đồng thời Luận án cũng chỉ ra những vấn đề cần hoàn thiện liên quan đến các quy định của pháp luật thực định điều chỉnh biện pháp vệ sinh an toàn thực phẩm để Việt Nam có thể thực hiện tốt các cam kết về vấn đề này trong WTO. Theo đó, các tiêu chí/cơ sở xác định việc thỏa mãn yêu cầu về “bằng chứng khoa học” khi ban hành biện pháp vệ sinh an toàn thực phẩm trong thực tiễn giải quyết tranh chấp của WTO cho thấy sự linh hoạt của việc vận dụng các tiêu chí này, và Việt Nam nên nghiên cứu vận

dụng để hoàn thiện các cơ sở/ tiêu chí này. Việt Nam không thể dựa vào các tiêu chuẩn của hệ thống kiểm soát và kiểm tra của Thành viên xuất khẩu để đảm bảo an toàn thực phẩm nhập khẩu cho công dân Việt Nam. Vì vậy, Việt Nam nên cần nghiên cứu để ban hành các quy định SPS chi tiết hơn dành cho việc kiểm soát thực phẩm nhập khẩu.

TP. Hồ Chí Minh, ngày 30 tháng 03 năm 2023

NGHIÊN CỨU SINH

Nguyễn Thị Thu Thảo